

74 . Capidava | Comuna: Topalu | Județ: Constanța | Punct: Cetate | Anul: 2015

Anul: 2015

Cod RAN: 63063.01

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romană timpurie, Epoca romană târzie, Epoca migrațiilor, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: exploatare/carieră, tip neprecizat, locuire militară, structură de cult/religioasă, amenajare/construcție

Categoriile sit: Domestic, Apărare (construcții defensive), Religios, ritual și funerar

Autori: Mihai Duca, Ioan Carol Opreș, Radu Petcu

Instituții: Universitatea București, Facultatea de Istorie, Universitatea București, Facultatea de Istorie, Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța

Raport

Data de început și data de sfârșit a campaniei: 22.05 – 30.07.2015.

Introducere.

Având în vedere realizarea proiectului de conservare-restaurare și introducere în circuitul turistic al cetății de la Capidava, unul din elementele principale urmărite de proiectanți era acela de a restaura și înălța zidul de incintă, cât și turnurile de apărare. Din aceste motive, cercetarea arheologică intra muros de-a lungul zidului de apărare al fortificației a devenit un obiectiv prioritar în desfășurarea proiectului, scopul fiind acela de a degaja paramentul interior al incintei pe toată lungimea sa. Lucrările au debutat pe latura de N-V a cetății, respectiv curtinele A și B, cât și turnurile 1 și 2, zonă denumită convențional Sectorul I. Săpăturile arheologice desfășurate în trecut în acest sector și-au îndreptat atenția asupra nivelurilor de locuire medio-bizantine (sec. X-XI p.Chr.), straturile romane târzii fiind la acea dată, necercetate.

Așadar în zona curtinei A și mai larg în sectorul I cercetările au fost efectuate încă din perioada anilor 1950 sub conducerea lui Gr. Florescu (publicate sumar în MCA VII și VIII), cu participarea lui R. Florescu și a Gloriei Ceacalopol. După moartea profesorului Grigore Florescu (1960), Radu Florescu va relua cercetarea în acest sector după 1965, cu participarea succesivă a lui Mihai Bucovală, C. Panaitescu, M. Cârjan, T. Mateescu și Valeriu Cheluță-Georgescu, de la MINAC, Alexandru Simion Ștefan de la Institutul de Arheologie „Vasile Pârvan” și MNIR, în sfârșit a lui Cristian Matei, pe atunci profesor la Liceul din Năvodari. Săpăturile în așezarea de bordeie medio-bizantină s-a încheiat practic în 1985, deși între anii 1988-1991, Tudor Papisima de la MINAC a încercat epuizarea secțiunii cu numărul 58.

Începând din anul 1967, Alexandru Simion Ștefan a început cercetarea bazilicii romano-bizantine din colțul de N al cetății. Începând din anul 1975 săpăturile din bazilică s-au extins și în exteriorul acesteia, dar după 1979 săpăturile de la bazilică au fost întrerupte, ca urmare a emigrării lui Alexandru Simion Ștefan. Ele au fost reluate de Cristian Matei în 1997 și s-au încheiat în 2004. În zona bazilicii și limitrofă acesteia săpăturile s-au extins spre SV în cursul campaniei din anul 2000 (caroul N 51), urmând să continue în acest fel, adică prin debleierea unor carouri succesive, prin adâncirea pe secvențe generalizate. În campania 2002 s-au cercetat carourile O-P 51, în 2003 Q-R 51 și P 52, iar în 2004 au continuat săpăturile în careul P 52, adăugându-se cercetări noi în K 52, (cripta bazilicii), dar și în L 52-53, M 52-53. Noi săpături la bazilică au fost ulterior efectuate în câteva noi campanii, de Irina Adriana Achim, cu participarea lui Ioan C. Opreș, începând din 2008.

Punerea în operă a proiectului de restaurare în 2015 a oferit prilejul reluării săpăturilor în Sectorul I, zonă care a ieșit din atenția specialiștilor în ultima perioadă de timp, din cauza resurselor limitate de care a dispus șantierul arheologic de la Capidava.

Metodologia de cercetare pe care ne-am propus să o abordăm în această zonă, a fost a ceea a carourilor

de 5 x 5 m de-a lungul incintei, ele fiind conforme cu planul general al cetății și caroiajul alfanumeric întocmit în anii 1950 de către Grigore Florescu. Astfel săpătura s-a desfășurat în tehnica tablei de șah, în anumite zone fiind necesară și prezența unor martori stratigrafici, pentru o mai bună corelare și înțelegere a situației locale din această parte a cetății.

După îndepărtarea stratului vegetal modern au fost scoase la lumină primele contexte arheologice, locuințe semi-îngropate medio-bizantine (B3, B4, B5). Cercetate în trecut, ele au fost lăsate în expunere liberă, fapt ce a provocat colmatarea lor odată cu trecerea timpului. După înregistrarea și demontarea lor, cercetarea a continuat, scopul ei principal fiind acela de a identifica și de a surprinde succesiunea nivelurilor de locuire romano-bizantine din secolele V-VI p.Chr.

Un caz aparte îl reprezintă descoperirile făcute în carourile aferente curtinei A (Ș-U 51), unde straturile romano-bizantine nu au fost perturbate de intervenții moderne. Aici au fost identificate complexe de locuire urbană ce datează din secolul al V-lea până la jumătatea secolului al VI-lea p.Chr.

Săpătura a fost realizată manual, rezultatele obținute au fost înregistrate grafic și fotografic, fiind efectuate grunduri și profile succesive la scări corespunzătoare. Au fost făcute ridicări topografice cât și relevee efectuate de arhitectul șantierului, arh. Anișoara Sion, împreună cu arheologii Mihai Duca și Radu Petcu.

Prezentarea rezultatelor săpăturii.

Săpăturile arheologice din Sectorul I intra muros (Pl. 1) al cetății Capidava s-au desfășurat în 9 carouri, de la O-51 până la U-51 (Pl. 2). În funcție de situațiile arheologice întâlnite a fost luată hotărârea opririi săpăturii pe anumite nivele relevante și importante pentru situația urbanistică și stratigrafică a sectorului. S-a mai luat hotărârea încetării cercetării în anumite locuri pentru conservarea in situ a unor situații unice sau foarte rar întâlnite, mai puțin documentate pentru cetatea de la Capidava. Săpătura s-a efectuat în cea mai mare parte în nivelurile de locuire romano-bizantine cuprinse între secolele V-VI p.Chr. Ritmul cercetării a fost condiționat de abundența straturilor, de densitatea materialului arheologic, cât și de necesitatea înregistrării și documentării cât mai bune a situațiilor arheologice ivite.

Carourile Ț-51/U-51/Camera 1 (pl. 2.1). Caroul U-51 reprezintă ultimul carou al curtinei A, este de dimensiuni mai reduse decât celelalte 5 x 4 m, și este amplasat în zona de ruptură a incintei. Din acest motiv și pentru a avea o imagine mai clară a situației arheologice și stratigrafice rezultatele cercetării trebuie analizate împreună cu cele din caroul Ț-51 (5 x 5 m). Aici planurile mai vechi ale cetății nu specificau nimic în afara celor două ziduri vizibile în ruptura malului, denumite convențional Z1' și Z1'' (pl. 2.1).

Dealtfel în nivelul vegetal s-a constatat existența unui zid Z1 perpendicular pe incintă cu o lățime de aprox. 0,68 m și o lungime de 4,40 m, care împreună cele descoperite în c. Ț-51, respectiv Z2 și Z3, formează camera C1, adosată incintei (denumită astfel după ce a fost clară relația dintre cele trei ziduri).

Din punct de vedere stratigrafic în zona celor două c. Ț și U-51, care reprezintă interiorul camerei C1, respectiv exteriorul ei la sud, au fost identificate până în momentul de față 3 niveluri de locuire datate în perioada romano-bizantină. Pentru a identifica stratigrafia în această zonă au fost trasate câteva profile perpendiculare pe zidul de incintă.

Nivelul medio-bizantin – În c. Ț-51 au fost identificate, conform planurilor mai vechi ale cetății, două bordeie medio-bizantine, B2 și B3.

Nivelul 1 - mijlocul și a doua jumătate a secolului al VI-lea p.Chr. La sud de Z1 în exteriorul camerei C1 sub stratul de dărâmtură, la - 0,40/ - 0,60 m față de nivelul vegetal, au fost conturate o serie de bârne arse de mari dimensiuni provenite de la suprastructura din lemn, căzute pe o podea de lut galben (pl. 3.1, 4). Tot în această fază este scos din uz și demantelat pe alocuri Z1'. Dacă ținem seama de acest aspect, putem spune că Z1 care este perpendicular pe incintă, împreună cu Z1'', orientat E-V, delimitează un spațiu exterior unor clădiri a cărei funcționalitate nu o putem preciza în momentul de față (pl. 3.5). În interiorul camerei C1, nivelul de secol VI a fost identificat sub forma unei distrugerii puternice, prin incendiere. În această fază este blocată cu cărămizi intrarea aflată pe Z3, funcțională de altfel în nivelul anterior de locuire (pl. 4.1, 2, 4). În colțul de E al încăperii, sub podea pe o suprafață de 1,60 m x 1,80 m a fost descoperită o șapă de

mortar, lucru ce indică o refacere a camerei (pl. 4.4). Sfârșitul nivelului 1 este documentat printr-un strat gros de arsură și o dărâmtură abundentă (pl. 4.3), din care au fost recoltate materiale arheologice recognoscibile, printre care o amforetă fragmentară și un opaiț descoperite pe pragul intrării aflate pe Z1 (pl. 3.4).

Nivelul 2 – probabil a doua jumătate a secolului al V-lea p.Chr. A fost surprins în interiorul camerei C1, cât și în exteriorul ei la adâncimea de aprox. -1,10 m față de nivelul vegetal. Se identifică sub forma unei podele de lut galben, pe care se află un strat de arsură (pl. 4.4). Ca inventar arheologic, au fost descoperite fragmente ceramice, fragmente osteologice, sticlă și foarte multe monede împrăștiate pe podea, atât în interiorul camerei, cât și în exteriorul ei (pl. 3.5). Materialul arheologic se află în curs de prelucrare și restaurare. Accesul în C1 în acest moment se făcea din două direcții, o ușă aflându-se la sud pe Z1 (pl. 3.1, 3, 5) și o altă la est pe Z3 (pl. 4.2, 3, 4).

Nivelul 3 – probabil prima jumătate a secolului al V-lea. Identificat la adâncimea de -1,60 m, corespunde cu ridicarea camerei C1 și cu amenajarea întregii zone. Nivelul se conturează sub formă unei podele de lut galben, pe care se află un strat de arsură. Caracteristică este descoperirea unei cantități reduse de material arheologic (ceramică și oase); în centrul camerei s-a descoperit o piesă de marmură, posibil picior de masă sau de cristelniță, prinsă cu mortar pe un postament de piatră (pl. 3.3; 4.1). Această piesă de mobilier a fost retezată exact la nivelul podelei corespunzătoare, în momentul amenajării lui N2.

În exteriorul încăperii, în caroul U-51, la adâncimea de -1,60 m a fost identificat același nivel de călcare aferent celui din C1 (pl. 3.5). Tot aici în colțul de sud al încăperii, pe fața exterioară a lui Z1, a fost descoperit un basorelief cu reprezentarea Eroului Cavaler (pl. 3.6), încastrat și refolosit ca material de construcție în momentul ridicării camerei (spolia).

Nu în ultimul rând poziționarea încăperii în apropierea porții secundare de acces în cetate ne permite atribuirea unui caracter oficial edificiului, sub mențiunea desigur că săpăturile viitoare în zonă vor confirma sau infirma această teorie.

Caroul T-51. Din cauza amplasării acestui carou între două ziduri (Z2 și Z4) s-a luat hotărârea păstrării unui martor stratigrafic paralel cu Z2 și perpendicular pe incintă. Din punct de vedere stratigrafic, în T-51 au fost identificate trei straturi:

Primul nivel este cel medio-bizantin și în umplutura stratului se pot observa lentile de lut galben, care comparate cu planurile vechi ale cetății pot fi identificate cu nivelurile de călcare (podelele) locuințelor medievale B3, B4 și B21.

Al doilea strat este o nivelare brun gălbuie a terenului, cu o grosime ce variază între -0,70 m și -1,00 m. Acesta reprezintă un strat de abandon al cetății pe care populațiile medio-bizantine s-au așezat. Stratul conține material arheologic de epocă romano-bizantină.

Al treilea nivel este cel romano-bizantin, datat prin materialul arheologic recoltat în secolul al VI-lea p.Chr. Continuând cercetarea, a fost descoperit un cuptor cu substrucție de cărămidă, orientat cu gura spre est, adosat zidului de incintă și zidului Z4 (pl. 2.1; 4.5, 6). Dimensiunile cuptorului sunt 2,10 x 2,50 m, iar grosimea peretelui variază între 0,40-0,60 m. Înălțimea maximă păstrată este de 0,90 m, adică trei asize de piatră așezate direct pe pământ. În umplutura cuptorului nu s-a descoperit decât un fragment de opaiț ce se datează în secolul al V-lea p.Chr.

Caroul Ș-51. După îndepărtarea stratului vegetal au fost dezvelite 3 ziduri (Z4, Z5 și Z6) (vezi pl. 2.1), toate fiind perpendiculare pe incintă. Zidurile erau cunoscute încă din planurile mai vechi, însă traseul lor nu se cunoștea cu exactitate. Datorită situației din teren, care nu permitea cercetarea pe toată suprafața caroului, spațiul dintre cele 3 ziduri a fost împărțit în două. Astfel între Z6 și Z5 se află zona 1 (pl. 5.4) și între Z5 și Z4 se află zona 2 (pl. 5.6).

Zona 1 – Din punct de vedere stratigrafic au fost identificate 6 straturi. Primul nivel este cel medieval, al doilea strat este cel de secol VI p.Chr., caracterizat de o distrugere puternică prin incendiere, prezent în toată cetatea (pl. 5.4). Din acest nivel fost recoltat material arheologic, din care amintim un opaiț de bronz întreg, cu ansă în formă de cruce (pl. 5.4; 9.4). După degajarea nivelului de distrugere și a podelei a fost

surprins un nou nivel de distrugere (stratul 3), de data aceasta identificabil după culoarea și densitatea solului. Stratul 4 compus dintr-un pământ brun deschis, în fapt o nivelare masivă, este identificat și în alte puncte din această zonă a curtinei A. În el au fost găsite fragmente ceramice, monede, piese din fier și bronz. Sub această nivelare se află un nou strat de arsură (stratul 5). Stratul al 6-lea este ultimul identificat până în momentul de față, format dintr-un pământ brun închis cu depuneri succesive de cenușă (pl. 5.1). Acest nivel posibil sigilează straturile timpurii (sec IV p.Chr.), fapt întâlnit și în apropiere, chiar la intrarea în turnul 1 (c. S-51).

Zona 1 este delimitată la partea de N-E de un zid de pietre legate cu pământ (Z6). Cel de-al doilea zid care închide zona 1 (Z5) este un zid din piatră legată cu mortar din care mai păstrează 2 asize de cărămidă și are o elevație de aprox. 1,90 m înălțime (pl. 5.1, 4). Z5 prezintă mai multe faze de utilizare, în faza inițială zidul beneficiind de o intrare, ulterior blocată (pl. 5.3), iar în faza a doua a fost folosit ca fundație pentru un zid de piatră legată cu pământ, practic pendantul lui Z6. După cum se poate observa și în teren, cele două ziduri legate cu pământ aparțin clar secolului al VI-lea p.Chr., păstrând urme de arsură din timpul incendiului cetății, eveniment petrecut la jumătatea secolului.

Zona 2 – Se află la sud de zona 1 și prezintă o situație stratigrafică diferită. În partea de E a secțiunii a fost descoperită o vatră (pl. 6.1) adosată curtinei, precum cuptorul din c. T-51 zidului Z4. Vatra este semi-rotundă, delimitată de un zid de pietre și cărămizi refolosite, păstrate pe mai multe asize. Dimensiunile ei sunt de 1,00 x 1,50 m, iar grosimea păstrată a zidului perimetral este de 0,20-0,30 m; adâncimi: la conturare – 0,80 m; nivelul de călcare în exterior, indicat de către un strat de cenușă dispusă circular de jur împrejurul vetrei a fost surprins la – 0,90 m (pl. 6.1); substrucția vetrei este formată din lut galben foarte bine bătătorit amestecat cu pigmenți de chirpici ars, de o grosime ce variază între 0,25 - 0,30 m (pl. 6.4). Materialul arheologic descoperit în acest context este din perioada romano-bizantină (sec. V-VI).

Caroul S-51. În c. S-51 era cunoscut din planurile vechi B5 (locuința medievală 5) (pl. 6.6), iar în teren se păstra din săpături mai vechi un martor care delimita c. S-51 de c. R-51. Prin urmare, s-a început cercetarea prin reîmprospătarea profilului, iar în paralel adâncirea în interiorul lui B5. Simultan s-a început săpătura și în exteriorul bordeiului pe latura cea mai apropiată și paralelă cu zidul de incintă.

După degajarea pământului dintre B5 și incintă s-a conturat un zid de piatră legată cu pământ (Z7). Direcția lui este E-V, cu dispunere perpendiculară pe incintă. Păstrat într-o stare precară de conservare, zidul prezintă urme de ardere intensă. Z7 este împărțit în două segmente: primul are o lungime de 4,00 m și o lățime de 0,72 m, cel al doilea are lungimea de 0,70 m și lățimea de 0,72 m (pl. 6.5, 6). Sub podeaua locuinței B5, a fost identificat nivelul de distrugere din a doua jumătate a secolului al VI-lea p.Chr., aferent incendiului puternic care a afectat Z7 (pl. 6.6). Demontarea zidurilor lui B5 a oferit o imagine de ansamblu al întregului carou, fiind păstrat un profil care a fost transformat în martor pentru înregistrarea mai exactă a datelor.

În martor au apărut multe cuie scoabe și bârne arse, ceea ce indică un schelet de lemn masiv și rezistent pentru susținerea acoperișului. Fundația și baza elevației lui Z7 au fost făcute din piatră, iar pentru elevație s-a utilizat chirpiciul. Blochetele de chirpici se păstrează fragmentar și pe ele se pot observa urmele lăsate de paie folosite pentru fabricare. Piatra din fundație și partea inferioară a elevației ferea chirpiciul de deasupra de acțiunea distructivă a umezelii. La baza profilului pe podeaua de lut galben foarte bine bătătorit au fost găsite in situ două râșnițe fragmentare distruse de incendiu (pl. 6.2, 3). Au mai fost descoperite tegulae fragmentare, de bună calitate, pe una dintre ele, păstrată în proporție de 80%, se află desenat schematic un personaj (Sfânt ?) cu nimb.

Sondaj intrare turn (1,90 m x 3,90 m, pl. 7.2). Restaurarea și înălțarea incintei a presupus și demontarea șapei de ciment turnate în anii 1950 pentru protejarea și conservarea curtinelor și a turnurilor. Demontând șapa din dreptul intrării în turnul I, s-a constatat ca vechile săpături nu ajunseseră pe pragul original de acces al acestuia. Așadar s-a luat hotărârea de trasare a unui sondaj de control din interiorul careului perpendicular pe intrarea în turn. Pornit de pe nivelul pragului supraînălțat al accesului actual în turn, sondajul a avut rolul de a observa stratigrafic relația turnului cu interiorul cetății și eventualele faze ale intrării. Prin urmare, s-au putut observa două faze de folosire a accesului în turn: Faza originară a intrării, formată dintr-o șapă de mortar, construită odată cu ridicarea incintei (pl. 7.2), a fost surprinsă după încheierea sondajului. A doua

fază se află la nivelul pragului actual, din el pornind o podea de lut galben, continuându-se în interiorul careului cu podeaua aferentă nivelului de locuire din a doua jumătate a secolului al VI-lea p.Chr. Sub podea a fost identificat un strat de cenușă, apoi un strat gros, compact formată dintr-un pământ brun deschis, fiind de fapt o nivelare masivă, identificată și în alte zone de pe curtea A. Ultimul strat din umplutura intrării este un nivel de sigilare a complexelor mai timpurii (probabil de sec IV p.Chr.), distribuit de astfel și peste faza originară a intrării formată dintr-o șapă de mortar.

Carourile R-51/Q-51. În c. R-51 cercetarea a început prin curățarea întregii zone a careului și înlăturarea colmatărilor ce au avut loc de la ultima săpătură în această zonă. În c. R-51 cercetarea s-a concentrat pe culoarul aflat între Z8 și Z9 (Z9 – făcând parte din camera nr. 2, cameră ce corespunde și caroului Q-51), în care s-a mers aprox. - 1,00m în adâncime pe întreaga suprafață a acestuia (pl. 7.1). În dărâmătură a fost descoperit un fragment de marmură cu reprezentarea în basorelief a Eroului Cavaler (pl. 9.1).

În continuare s-a trecut la curățarea camerei 2 (C2) (cameră care se întinde în carourile Q-R-51). Curățarea a constat în demontarea matorului ce se afla lipit de Z10 al camerei și ne-am adâncit cca. 20 cm, până s-a ajuns pe nivelul podelei din această cameră.

Carourile O-51/P-51. Deoarece ambele carouri încadrează camera 3 (C3), ele vor fi analizate împreună (pl. 2.1). Pentru această cameră, săpăturile au fost practic reluate, ultima cercetare întreprinsă de dr. Daniel Ene având loc în anul 2008. Săpătura din anul 2008 a constat în demontarea parțială a matorului O-P 51, încheindu-se odată cu descoperirea unei amenajări formate din pietre și cărămizi. În interiorul camerei C3, din zona matorului până în zidurile perimetrice ale camerei (Z12, Z13, Z14, respectiv zidul de incintă), săpătura a fost oprită pe o podea de lut galben, fapt indicat și de existența în poziție primară a unei râșnițe, podeaua fiind datată în secolul al VI-lea.

În anul 2015 s-au reluat cercetările din punctul în care fuseseră lăsate cu câțiva ani în urmă. În jumătatea lui C3, respectiv c. P-51, după demontarea podelei de lut galben de secol VI p.Chr., a fost identificat un strat de arsură gros de aprox. 15-20 cm, reprezentând o nivelare și o pregătire pentru nivelul de călcare de sec. VI. Sub acest strat a fost descoperită o nivelare masivă de pământ galben, în care s-au descoperit foarte multe pietre provenite din dărâmătura unui zid, cel mai probabil Z12. Pe aceeași podea a fost descoperită o amforă databilă în secolul al V-lea, fapt ce ne conferă o informație cronologică legată de o perioadă de funcționare a camerei C3 (pl. 7.3). Pe nivelul podelei s-a conturat pe latura de N-E un zid Z16, care căptușește zidul Z14; zidul intră în profil, continuând în jumătatea camerei C3, aflată în c. O-51 (pl. 7.3, în plan îndepărtat).

Pentru cealaltă jumătate a camerei C3 aflată în c. O-51 (Pl. 2.1), s-au urmat aceeași pași ca în cazul jumătății din c. P-51, situația stratigrafică fiind identică. Imediat sub podeaua de sec. VI s-a identificat o dărâmătură masivă, care ulterior s-a dovedit a fi de fapt un zid de piatră legat cu pământ (Z15), căptușind Z13) (pl. 7.4; 8.2). Pe nivelul podelei, în zona incintei, a fost descoperit un pavaj de cărămidă cu suprafața de 1,30 m x 2,50 m, în colțul de N al camerei (pl. 8.1, 3). În partea de E a încăperii s-a conturat Z16, prezent și în jumătatea încăperii din c. P-51.

La nivelul podelei (-2,50 m) au fost descoperite mai multe tipuri de material arheologic, dintre care fragmente ceramice, oase, monede de bronz și un obiect de os prelucrat – un mâner (pl. 9.3).

Concluzii

Rezultate campaniei din anul 2015 din sectorul I intra muros lângă curtilele A și B au oferit situații arheologice inedite, în contextele romano-bizantine deranjate de așezarea de bordeie medio-bizantină care le suprapune. În general, urmarea cercetării sunt informații stratigrafice care, coroborate cu săpăturile din zona basilicii paleocreștine, oferă un scenariu cronologic coerent pentru zona de NV și N a cetății de la Capidava.

Astfel în interpretarea stratigrafiei din zona curtinelor A și B din sectorul I au fost identificate trei niveluri clare de locuire. Succesiunea straturilor descrie o reconfigurare a spațiului intra muros, o compartimentare și refacere a ansamblului urbanistic. Primul nivel corespunde secolului al VI-lea p.Chr., fapt confirmat de materialul arheologic descoperit. Din punct de vedere arhitectural este vizibilă o modificare a structurii clădirilor, modul de construcție fiind considerabil mai neglijent față de perioada secolelor IV-V. Săpătura a indicat faptul că pentru această fază cronologică a cetății se folosesc suprastructuri construite din materiale perisabile, precum chirpici și lemn. Nivelul al II-lea se încadrează

---

cronologic în secolul al V-lea, fiind o perioadă de reamenajare a spațiului intramuran. Nivelul al III-lea presupunem a corespunde unei faze mai timpurii, care se caracterizează printr-un plan urbanistic total diferit de ceea ce este cunoscut pentru perioada secolelor V-VI. Descoperirea mai multor ziduri demantelate și scoase din uz confirmă ipoteza existenței unui nivel cu o planimetrie diferită, cel mai probabil contemporană cu reafacerea zidului de incintă.

Materialul special descoperit, care numără peste 170 de piese, reprezintă doar unul dintre factorii care pot indica că zona a cunoscut în antichitate un grad ridicat de bunăstare economică. Un alt indicator care nu trebuie trecut cu vederea este că ne aflăm în proximitatea bisericii și trebuie să admitem că măcar o parte din clădirile descoperite ar fi putut deservi edificiul de cult.

Cercetările arheologice din campaniile viitoare vor completa informațiile obținute în campania din anul 2015 și vor fi în măsură de a confirma sau infirma ipotezele prezentate.

Bibliografie

- A. Nițu, M. Zamoșteanu, *Materiale*, 6, 1959, p. 375-382.

Informații suplimentare online

[Raportul 5575 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
